

Національна рада України
з питань телебачення
і радіомовлення

РІК ДІЇ ЗАКОНУ «ПРО МЕДІА»

ЩО ЗМІНИЛОСЯ В МЕДІАПРОСТОРІ

Закон ухвалений Верховною Радою України 13.12.2022

Набув чинності 31.03.2023

Відповідає європейському законодавству – **врахував вимоги європейської Директиви про аудіовізуальні медіапослуги і стандарти Ради Європи**

ОДИН РЕГУЛЯТОР ДЛЯ УСІХ СУБ'ЄКТІВ У СФЕРІ МЕДІА

Закон розширив коло суб'єктів регулювання.
Він охоплює:

- аудіовізуальні медіа
- друковані медіа
- онлайн-медіа
- провайдерів аудіовізуальних сервісів
- провайдери платформ спільного доступу до відео
- постачальників електронних комунікаційних послуг для потреб мовлення

Станом на 30 березня 2024 року
Національна рада зареєструвала:

77 теле- і радіопрограм

2115 друкованих медіа

290 онлайн-медіа

163 провайдери аудіовізуальних сервісів

наразі не зареєстровано

4 постачальники

ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ВИДАНИХ ЛІЦЕНЗІЙ І ЗАРЕЄСТРОВАНИХ СУБ'ЄКТІВ У СФЕРІ МЕДІА

ЗМІНИ, ЩО ВІДБУЛИСЯ

Спрощено процес реєстрації суб'єктів у сфері медіа, які не використовують радіочастотний спектр.

Колишні ліцензіати – супутникові, кабельні мовники, ОТТ-мовлення – тепер проходять реєстрацію.

Ліцензуванню підлягає діяльність лише тих суб'єктів, які використовують радіочастотний спектр.

Однакова вартість реєстрації для всіх суб'єктів. Безстрокова реєстрація.

Документи на ліцензування і реєстрацію можна подавати у паперовому та електронному вигляді.

Реєстранти можуть самотійно через електронний кабінет вносити зміни до Реєстру щодо:

- місцезнаходження
 - контактних даних
 - керівника
 - формату
 - переліку телеканалів і радіоканалів до розповсюдження
-

До введення його в експлуатацію – повідомленням на адресу Національної ради.

Раніше ці питання розглядалися на засіданні Національної ради.

ЗМІНИ, ЩО ВІДБУЛИСЯ

Доступність аудіовізуальних сервісів провайдерів для населення

Провайдери аудіовізуальних сервісів двічі на рік **повідомляють** про кількість користувачів і сервісів, які їм надаються.

Регулятор може **оцінити покриття** мережами провайдерів і охоплення населення, що отримує такі сервіси.

Склад універсального медіасервісу

Внесені телеканали **місцевої і регіональної категорій**, якщо 15% їх програм – на місцеву тематику.

Ці телеканали стали **доступними** для всіх абонентів комунікаційних мереж провайдерів аудіовізуальних сервісів.

23 НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ ДЛЯ ПРОЦЕДУРИ РЕГУЛЮВАННЯ

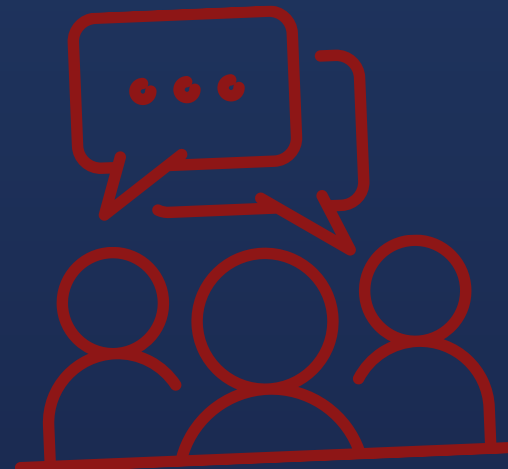
Вони деталізують механізми, передбачені Законом.

Акти визначають:

- ✓ особливості ліцензування та реєстрації;
- ✓ розрахунок ліцензійного збору;
- ✓ процедуру реєстрації іноземних лінійних медіа;
- ✓ застосування заходів реагування у період дії воєнного чи надзвичайного стану;
- ✓ види форматів лінійних аудіовізуальних медіа;
- ✓ порядок проведення моніторингу і перевірок;
- ✓ порядок видачі та анулювання дозволів на тимчасове мовлення тощо.

Щоб забезпечити відкритість і прозорість ухвалення актів, регулятор **проводить громадські обговорення і консультації** з усіма сторонами, щоб обговорити запропоновані правки.

Загалом отримано пропозиції і зауваження до проектів нормативно-правових актів від **76** фізичних і юридичних осіб.

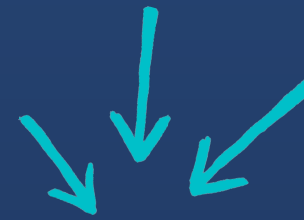
Проведено близько **30** консультацій-зустрічей з їх авторами.

ЗАПОЧАТКОВАНО РЕГУЛЮВАННЯ ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРУ

Реєстрація онлайн-медіа є добровільною.

Не регулюються соціальні мережі та іноземні платформи спільного доступу до відео.

Можна зареєструвати канали і сторінки за бажанням.

Переваги від реєстрації:

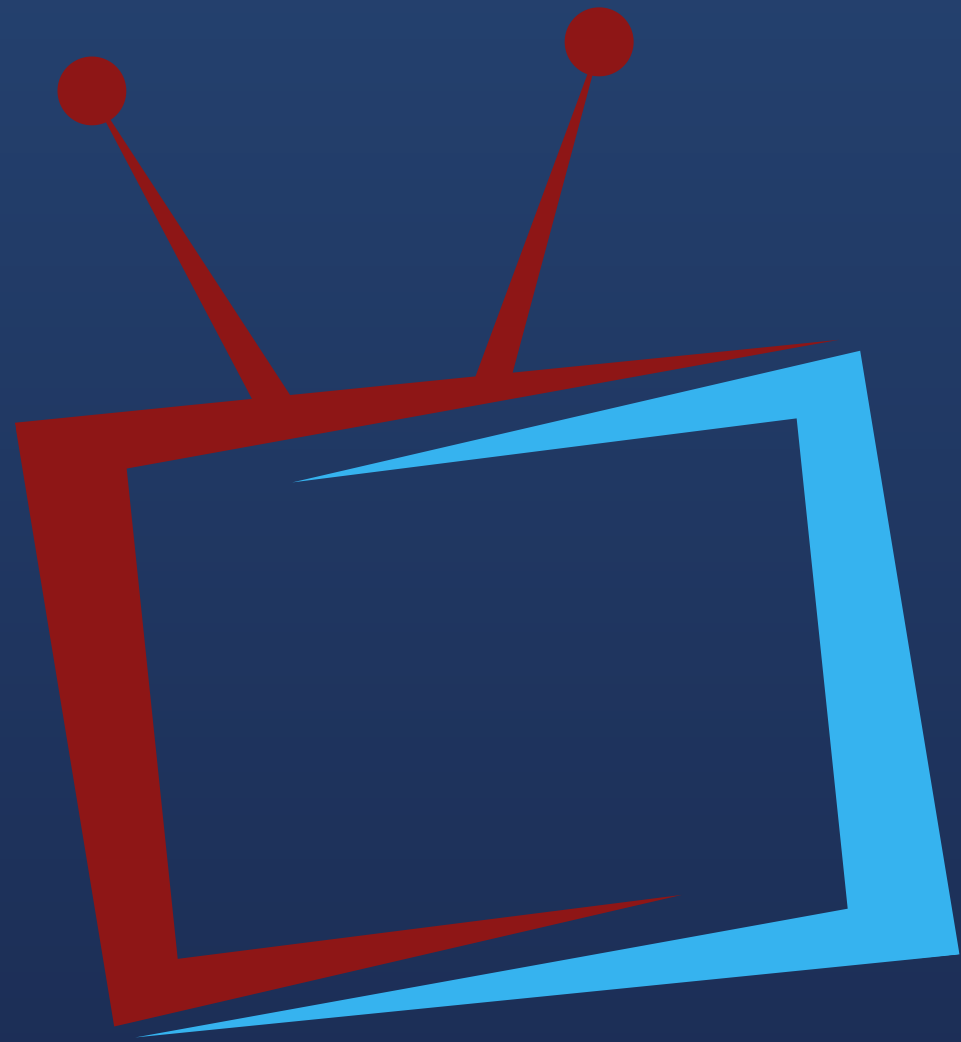
- офіційний статус медіа;
- гарантії щодо акредитації та професійної діяльності;
- можливість брати участь у тендерах державного замовлення та діяльності органів спільного регулювання після їх створення;
- більш ліберальний підхід при застосуванні санкцій у разі порушень.

Зареєстровані онлайн-медіа:

229 вебсайтів
21 youtube-канал
13 сторінок у Facebook
12 telegram-каналів
8 сторінок в Instagram
4 – у TikTok
1 – у мережі X
1 канал у Viber
1 – у Whatsapp

Інформаційні
агентства стали
онлайн-медіа

НОВІ ПРИНЦИПИ РЕТРАНСЛЯЦІЇ ІНОЗЕМНИХ ЛІНІЙНИХ МЕДІА

Вільна ретрансляція медіа країн ЄС і тих, що ратифікували Конвенцію про транскордонне телебачення

Для телеканалів з інших країн потрібна реєстрація в Національній раді.

Зареєстровано **38** іноземних лінійних медіа, які походять із Великої Британії, Гібралтару, США.

ЗАХОДИ РЕАГУВАННЯ – ДЛЯ КОЖНОГО З ВИДІВ СУБ'ЄКТІВ У СФЕРІ МЕДІА

Закон передбачає свій механізм застосування заходів реагування до різних суб'єктів – аудіовізуальних, друкованих, онлайн-медіа, провайдерів аудіовізуальних сервісів тощо.

Приписи застосовані до 14 суб'єктів у сфері медіа, штрафи – до 13 (3 суб'єкти отримали штраф двічі), серед них: 13 – аудіовізуальні медіа, 12 – аудіальні і 2 – онлайн-медіа.

Основні порушення:

припис –

- ▶ недотримання програмної концепції мовлення;
- ▶ трансляція без вихідних даних (позивних);
- ▶ невідокремлення соціальної реклами від інших програм;
- ▶ поширення висловлювань, що підбурюють до дискримінації чи утисків стосовно окремих осіб чи груп осіб;
- ▶ недотримання правил мовлення у дні пам'яті і жалоби.

Загальна сума штрафів -
1 330 939,22 грн

штраф -

- ▶ відсутність мовлення упродовж 14 днів поспіль;
- ▶ відмова (у тому числі повторна) у проведенні перевірки;
- ▶ поширення нецензурних висловлювань, що можуть завдати шкоди фізичному, психічному або моральному розвитку дітей;
- ▶ неподання ліцензіатом заяви про внесення змін до Реєстру суб'єктів у сфері медіа у зв'язку зі змінами.

Більш ліберальний підхід застосовується до зареєстрованих онлайн-медіа. Однак

- ▶ припис
- ▶ штраф / повторний штраф (подвоєний)
- ▶ анулювання ліцензії за рішенням суду
- ▶ скасування реєстрації за рішенням Національної ради або суду
- ▶ заборона видання і розповсюдження друкованого медіа
- ▶ тимчасова заборона поширення онлайн-медіа за рішенням регулятора
- ▶ заборона поширення онлайн-медіа за рішенням Національної ради або суду.

РІВНІ УМОВИ ДЛЯ УСІХ СУБ'ЄКТІВ У СФЕРІ МЕДІА

Закон зобов'язує усіх суб'єктів, **навіть не зареєстрованих**, виконувати вимоги щодо контентних обмежень. Вони стосуються:

- ⦿ заборони на заклики до насильницької зміни, повалення конституційного ладу, розв'язування або ведення агресивної війни або воєнного конфлікту;
- ⦿ заборони на висловлювання, що розпалюють ненависть, ворожнечу чи жорстокість до окремих осіб чи груп осіб за ознакою етнічного чи соціального походження, громадянства, національності, раси, релігії та вірувань, віку, статі, сексуальної орієнтації, ґендерної ідентичності, інвалідності;
- ⦿ захисту дітей від інформації, що може завдати шкоди фізичному, психічному або моральному їх розвитку;
- ⦿ обмежень щодо змісту інформації у медіа, які пов'язані зі збройною агресією – стаття 119 Закону «Про медіа».

Норми статей 36, 42 і 119 є обов'язковими для всіх, хто є медіа, незалежно від реєстрації.

ОСОБЛИВЕ РЕГУЛЮВАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

Механізм блокування медіасервісів держави-агресора

Регулятор затвердив **Перелік медіасервісів держави-агресора**, який налічує 22 медіасервіси.

(ГидОнлайн, Viju, Kinotochka, Kinokrad, KINOGO, HD REZKA, IVI тощо).

Двох російських акторів запропоновано внести до **Переліку осіб, які створюють загрозу національній безпеці**.

В. Бабак, К. Кузнецов

➤ **Дозволи на тимчасове мовлення** – забезпечують доступ до українських теле- і радіопрограм на територіях з особливим режимом мовлення. Видається аудіовізуальним медіа, що працюють з використанням радіочастотного спектра.

✓ Видано 116 дозволів на тимчасове мовлення:
87 – для 19-ти телерадіомовників;
29 – для 10-ти радіомовників на тимчасове мовлення зі збільшеною потужністю передавачів.

➤ **Затверджено перелік територій з особливим режимом мовлення.**

Увійшли території 15 областей та Автономної Республіки Крим.

➤ **Тимчасове призупинення ліцензії чи реєстрації.**
Відбувається у разі втрати медіа редакційного контролю.

✓ Призупинено 77 ліцензій, де адреса редакційного контролю на тимчасово окупованій території,

➤ **Тимчасові відступи від умов ліцензії** – дали змогу медіа полегшили виконання своїх програмних концепцій без порушень умов ліцензій.

✓ Ухвалено 59 рішень щодо 42 суб'єктів у сфері аудіовізуальних медіа. Вони стосуються 39 ліцензій на телевізійне мовлення і 25-ти – на радіо.

Встановлені обмеження для медіа щодо:

- змісту інформації;
- структури власності та фінансування медіа;
- діяльності іноземних лінійних медіа.

НЕДОПУЩЕННЯ МОВИ ВОРОЖНЕЧІ І ДИСКРИМІНАЦІЇ

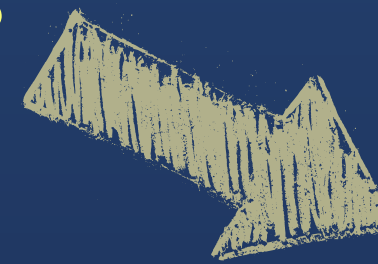
Закон розширив перелік ознак, за якими **недопустимою в медіа є мова ворожнечі** чи висловлювання, що підбурюють до утисків і дискримінації:

- етнічного чи соціального походження,
- громадянства, національності,
- раси, релігії та вірувань,
- сексуальної орієнтації, гендерної ідентичності,
- віку, статі,
- інвалідності.

Перелік щодо ознак дискримінації не є вичерпним.

Що є **небажаним і образливим** для різних спільнот?

Проведено **7 нарад** із представниками єврейської, ромської, кримськотатарської, мусульманської, ЛГБТІК+ спільнот, ГО, що опікуються людьми з інвалідністю, ветеранами війни, учасниками бойових дій.

Напрацьовано **7 пакетів проєктів критеріїв до інформації**, яка розпалює ненависть і ворожнечу чи дискримінує, за участі громадського сектору і фахівців у сфері захисту прав людини.

Вони будуть передані органам спільного регулювання **для подальшої роботи.**

РОЗПОЧАТО СТВОРЕННЯ ІНСТИТУТУ СПІЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Національна рада України
з питань телебачення
і радіомовлення

Покликаний налагодити партнерські відносини регулятора й індустрії.

Створено **три робочі групи** з організації і проведення установчих загальних зборів та затвердження проєктів статутів трьох органів спільного регулювання у сферах:

- аудіовізуальних медіасервісів (у складі 12 осіб);
- аудіальних медіасервісів (10 осіб);
- онлайн-медіа (12 осіб).

Загалом Національна рада отримала **120** заяв від медіа щодо участі в робочих групах.

Ці три органи вже **провели установчі збори і затвердили проєкти своїх статутів**. Надалі їх чекає реєстрація як громадських спілок у Мін'юсті.

Ініціативи щодо створення робочих груп у сферах друкованих медіа і платформ спільного доступу до відео не надходили.

Мета – спільне (регулятора і суб'єктів у сфері медіа) визначення вимог до змісту поширюваної інформації; недопущення цензури і зловживання свободою слова; баланс інтересів медіа, регулятора і споживачів.

Завдання органів співрегулювання - напрацювання критеріїв і кодексів створення та поширення інформації. Закон визначає 14 тем для кодексів.

Також - створення експертних колегій для розгляду окремих випадків.

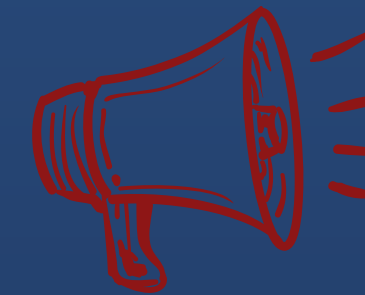

Що дає інститут органів спільного регулювання. Прозорі правила діяльності щодо питань, які не деталізовані в законодавстві.

НОВІ ПРАВИЛА ПРОВЕДЕННЯ КОНКУРСІВ

15 конкурсів на мовлення **провела** Національна рада.

Оголосила – **24**

Закон визначив умови і порядок організації конкурсів на отримання ліцензії на мовлення.

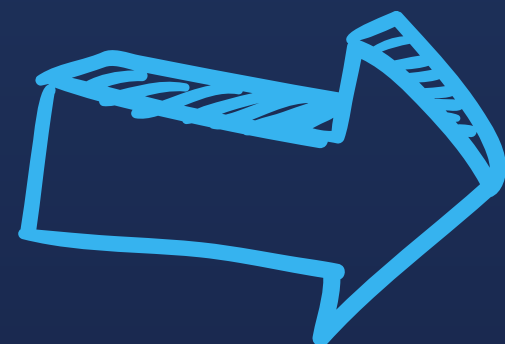
30 днів має Національна рада, щоб оголосити конкурс після настання визначених Законом обставин.

Це дало змогу знову оголошувати конкурси і зробило їх частішими.

Відбулися такі конкурси:

1 – на отримання ліцензії на постачання послуг для потреб мовлення з використанням радіочастотного спектра ефірної багатоканальної електронної комунікаційної мережі МХ-7 (загальнонаціональна категорія покриття);

14 – на мовлення –

8 – на телевізійне мовлення;
6 – на радіомовлення.

Загалом 85 переможців отримали право мовити на 125 частотах/програмах.

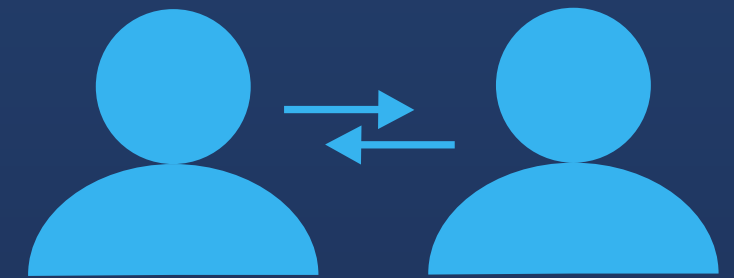
МЕДІАПРОСВІТА

Започатковано проєкт «**Компетентні медіа – демократичне і толерантне суспільство**».

Він **передбачає діалог** між регулятором, медіа і громадянським суспільством задля утвердження
рівності толерантності плюралізму відповідальності.

У діалозі розкриваються питання, як медіа **працювати із чутливими темами**, щоб:

- не шкодити дітям, окремим особам і групам;
- не порушувати їхні права;
- говорити із суспільством про проблему і знаходити шляхи її розв'язання.

Проведено **4 публічні обговорення**.

Їх **учасники** - близько **80** осіб на кожному заході.

Це - представники загальнонаціональних, регіональних і місцевих медіа, а також психологи, фахівці із захисту прав людини.

СТРАТЕГІЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

Затверджено Стратегію Національної ради на 3 роки і **план** її реалізації у 2024 році.

Стратегія визначає **візію, місію, цінності і 20 стратегічних цілей**, що розподілені за ключовими напрямками:

«Національна рада і держава»

«Національна рада і суспільство»

«Національна рада і медіа»

«Національна рада і світ»

«Національна рада: розширення функціональної спроможності»

Стратегічні цілі спрямовані на:

захист інформаційного простору
партнерські відносини з індустрією
впровадження медіареформи

цифровізацію процесів і покращення роботи самого регулятора

НАД ЧИМ ПРАЦЮЄМО

Електронний кабінет

Завершено **1-й етап розробки** програмного забезпечення. Його розгорнено на платформі технічного адміністратора.

Низка медіа, які зголосилися, візьмуть участь у **дослідній експлуатації кабінету**.

2024 року планується **2-й етап**, який передбачає створення функціональних модулів щодо:

- електронної комунікації регулятора із суб'єктами у сфері медіа;
- спрощення механізму інформування суб'єктів;
- обміну документами, подання ними звітності і документів;
- автоматизації робочих процесів ліцензування і реєстрації.

Нормативно-правові акти

Опрацьовуються за результатами громадського обговорення

2 нормативно-правові акти щодо:

- максимально граничних тарифів на послуги постачальників електронних комунікаційних послуг для потреб мовлення з використанням радіочастотного спектра;
- типових умов договору на постачання електронних комунікаційних послуг для потреб мовлення з використанням радіочастотного спектра.

Будуть напрацьовані Антимонопольним комітетом за погодженням із Національною радою:

- Методика визначення меж ринку у сфері медіа;
- Методика визначення розповсюдження (поширення) та споживання рекламної інформації.